UNIVERSITI PUTRA MALAYSIA

AMUK DALAM NOVEL MELAYU TERPILIH

NORA BT NASIR

FBMK 2010 31

AMUK DALAM NOVEL MELAYU TERPILIH

NORA BT NASIR

MASTER SASTERA

UNIVERSITI PUTRA MALAYSIA

2010

AMUK DALAM NOVEL MELAYU TERPILIH

Oleh

NORA BT NASIR

Tesis Ini Dikemukakan Kepada Sekolah Pengajian Siswazah Universiti Putra Malaysia, Sebagai Memenuhi Sebahagian Keperluan Untuk Ijazah Master Sastera

September 2010

Abstrak tesis yang dikemukakan kepada Senat Universiti Putra Malaysia
sebagai memenuhi keperluan untuk ijazah Master Sastera

AMUK DALAM NOVEL MELAYU TERPILIH

Oleh

NORA BT NASIR

September 2010

Pengerusi : Mohd Zariat Abdul Rani, PhD

Fakulti : Fakulti Bahasa Moden dan Komunikasi

Kajian ini meneroka persoalan manifestasi amuk yang diutarakan dalam novel-novel Melayu. Ini bertolak daripada pengamatan awal yang mendapati wujudnya dua pandangan yang bertentangan tentang hubungan amuk dengan masyarakat Melayu. Di satu pihak, amuk dianggap sebagai sifat asasi orang Melayu manakala di satu pihak yang lain, pandangan ini dianggap hanya bikinan kolonial Barat. Dengan permasalahan ini kajian ini memanfaatkan 5 buah novel Melayu moden bagi menganalisis manifestasi amuk dalam novel-novel yang dikaji, dan seterusnya menilai novel-novel Melayu yang dikaji, sama ada memanifestasikan amuk sebagai sifat asasi orang Melayu, atau sebaliknya. Untuk itu, kajian ini menggunapakai Pendekatan Kajian Budaya sebagai kerangka analisis yang mengiktiraf peranan karya sastera sebagai dokumen kebudayaan masyarakat yang sah (*legitimate*) dan berautoriti. Bagi memperkemaskan lagi analisis, kajian ini

menerapkan dua model analisis sastera yang sejajar dengan Pendekatan kajian Budaya, iaitu “Model Genetik” (*Genetic Structural*) oleh Lucien Goldmann, dan “Model Pencerminan” (*Reflection*) oleh Georg Lukacs. Kedua-dua model ini menawarkan pendekatan sastera yang menangani sesebuah karya sastera seperti novel sebagai satu dokumen masyarakat melalui penelitian alat-alat penceritaan seperti watak dan perwatakan, latar, konflik, dan plot. Pendekatan kajian ini berhasil dalam mengenalpasti beberapa penemuan. Antaranya, adanya novel-novel Melayu yang memanifestasikan amuk sebagai penyakit mental, luahan emosi dan perjuangan mempertahankan tanah air daripada penjajah. Kajian ini juga mendapati amuk cenderung diperagakan sebagai satu manifestasi individu yang tiada kaitan dengan etnik dan kebudayaan tertentu. Dalam hal ini, amuk dianggap sebagai satu perlakuan yang bukan secara eksklusif melibatkan orang Melayu sahaja tetapi turut menyaksikan penglibatan orang India, Cina dan Iban sebagaimana yang digambarkan dalam novel-novel yang dikaji.

Abstract of thesis presented to the Senate of University Putra Malaysia in fulfilment of the requirement for the degree of Master of Arts

AMOK IN THE SELECTED MALAY NOVEL

By

NORA BT NASIR

September 2010

Chairman : Mohd Zariat Abdul Rani, PhD

Faculty : Modern Languages and Communication

This research explores the manifestations of *"amok"* that is handled in the Malay novels. This is from the prior observation which found that there existed two contradicting views about *"amok"* with the Malay community. On one side, *"amok"* is considered as the basic features of the Malays while on the other hand, this opinion is considered as the western colonial's product. With this state of problem, this research makes use of 5 modern Malay novels to analise the manifestation of *"amok"* in the novels that are being researched and evaluate the Malay novels that are researched if they manifest *"amok"* as the basic features of the Malay or the other way round. Thus, this research uses the approach in Cultural Studies ideas as the analysis frame that recognises the role of literature writing as the legitimate document of cultural society and also thats in authority. To put this analysis in a proper order, this research applies two literature analysis models that

are in line with Cultural Research Approach which are Genetic Model by Lucien Goldmann and Reflection Model by Georg Lukacs. These two models offers litterature approach that handleds a cultural writing such as society documentation through scrutinizing narrating tools such as character and characterization, background, conflict and plot. This research succeeded in identifying a fiew findings. Among them, with these novels that manifest *“amok”* as mental illness, emotional expression and fighting to protect the motherland from the colonialist. This research also finds that *“amok”* is portrayed as an individual manifestation that has no connection with a certain ethnic or cultural. In this case,*“amok”* is concidered as a behaviour that’s not exclusively involve the Malays only but it also involved from Indian, Chinese and Iban as it shown in the novels.

PENGHARGAAN

Alhamdulillah, bersyukur kepada Allah S.W.T. kerana memberikan saya kelapangan dan kekuatan untuk menyiapkan tesis sarjana ini. Ucapan terima kasih ini saya dedikasikan khas kepada Dr. Mohd Zariat Bin Abdul Rani, penyelia tesis sarjana ini yang memperuntukkan banyak masa dan komitmen terhadap proses merealisasikan tesis ini. Saya juga merakamkan rasa terima kasih yang tidak terhingga kepada Dr. Washima Bt Che Dan serta Dr. Nik Rafidah Bt Nik Muhamad Affendi yang turut membantu saya.

Seterusnya, saya juga ingin merakamkan ucapan terima kasih ini kepada Puan Salmiha, kakitangan Perpustakaan Sultan Abdul Samad Universiti Putra Malaysia, kakitangan Pusat Dokumentasi Dewan Bahasa dan Pustaka, Kuala Lumpur, kakitangan Perpustakaan Tun Sri Lanang, Universiti Kebangsaan Malaysia dan kepada semua pihak yang tidak dapat saya nyatakan di sini.

Sesungguhnya, penghargaan ini saya tujukan kepada suami tercinta, Mohd Pauzi Abdul Rauf yang bukan sahaja memberi sokongan dan dorongan, malahan pada masa yang sama turut berusaha menyiapkan tesis sarjana beliau bersama-sama saya. Untuk anak-anak tersayang, Ameera Adlina, Ameera Athira, Ameera Aisha dan Ameerul Aiman, tesis ini dihadiahkan untuk kalian kerana banyak mengorbankan masa, kasih sayang dan perhatian sepanjang kajian ini dilakukan. Semoga anak-anak akan

mengambil iktibar daripada pengorbanan ini dan berusaha menuntut ilmu sehingga usia meniti tua. Begitu juga kepada kepada ibu saya, Tijah bt Abdullah, adik-adik, Norhidayah, Nurul Jannah dan ahli keluarga yang lain, doa yang kalian titipkan agar tesis ini berjaya disiapkan, akan sentiasa dikenang. Juga terima kasih kepada rakan-rakan sejawatan di SK Jalan Tiga, Bandar Bangi yang banyak memberi sokongan moral. Semoga Allah S.W.T. membalas segala budi baik yang diberikan. Amin.

PENGESAHAN

Tesis ini telah dikemukakan kepada Senat Universiti Putra Malaysia dan telah diterima sebagai memenuhi syarat keperluan untuk ijazah Master Sastera. Ahli Jawatankuasa Penyeliaan adalah seperti berikut:

Mohd Zariat Abdul Rani, PhD
Profesor Madya
Fakulti Bahasa Moden dan Komunikasi
Universiti Putra Malaysia
(Pengerusi)

Washima Che Dan, PhD
Profesor Madya
Fakulti Bahasa Moden dan Komunikasi
Universiti Putra Malaysia
(Ahli)

Nik Rafidah Nik Muhamad Affendi, PhD
Pensyarah
Fakulti Bahasa Moden dan Komunikasi
Universiti Putra Malaysia
(Ahli)

____

HASANAH MOHD GHAZALI, PhD
Profesor dan Dekan
Sekolah Pengajian Siswazah
Universiti Putra Malaysia

Disember 2010

PERAKUAN

Saya memperakui bahawa tesis ini adalah hasil kerja saya yang asli melainkan petikan dan sedutan yang tiap-tiap satunya telah dijelaskan sumbernya. Saya juga memperakui bahawa tesis ini tidak pernah dimajukan sebelum ini, dan tidak dimajukan serentak dengan ini, untuk ijazah lain sama ada di Universiti Putra Malaysia atau di institusi lain.

....

NORA BT NASIR

Tarikh: 21 September 2010

GLOSARI

Singkatan	Tajuk Novel
1. *Gugurnya Langit Hijau Nanga Tiga*	*GLHNT*
2. *Panglima Salleh Selempang Merah*	*PSSM*
3. *Meredah Ombak Keributan*	*MOK*
4. *Hujan Sudah Teduh*	*HST*
5. *Jalan Pulang*	*JP*

KANDUNGAN

			Halaman
ABSTRAK			i
ABSTRACT			iii
PENGHARGAAN			v
PENGESAHAN			vii
PERAKUAN			xi
GLOSARI			x
BAB			
1	**PENDAHULUAN**		1
	1.1	Pengenalan	1
	1.2	Sorotan Kajian-Kajian Lepas	1
	1.3	Permasalahan dan Kepentingan Kajian	14
	1.4	Objektif Kajian	16
	1.5	Batasan Kajian	17
	1.6	Kaedah dan Pendekatan Kajian	18
	1.7	Organisasi dan Pembahagian Bab	21
2	**KAJIAN BUDAYA : SATU PENDEKATAN KAJIAN**		23
	2.1	Kajian Budaya	24
		2.1.1 Pengenalan	24
		2.1.2 Konsep Budaya dalam Kajian Budaya	25
		2.1.3 Hubungan Budaya dan Kesusasteraan	30
		2.1.4 Kajian Budaya: Sejarah, Latar Belakang dan Perkembangan	33
		2.1.5 Prinsip Kajian Budaya	35
	2.2	Model Genetik oleh Lucien Goldmann	38
	2.3	Model Pencerminan oleh Georg Lukacs	42
3	**AMUK DAN HUBUNGANNYA DENGAN ORANG MELAYU**		46
	3.1	Orang Melayu : Meneliti Pandangan Sarjana	
		3.1.1 Beberapa Takrifan	47
	3.2	Ciri-Ciri Fizikal dan Perwatakan Orang Melayu	49
		3.2.1 Gila	65
		3.2.2 Latah	66
		3.2.3 Amuk	71
	3.3	Amuk dan Hubungannya dengan Orang Melayu	83

4	**AMUK DALAM NOVEL MELAYU TERPILIH**	102
	4.1 Analisis Novel *Gugurnya Langit Hijau Nanga Tiga* Karya Jong Chian Lai	103
	4.1.1 Watak dan Perwatakan	104
	4.1.2 Peranan Latar Cerita dalam Mencetuskan Kejadian Amuk Jabau	109
	4.1.3 Konflik Yang Mendorong Amuk Jabau	111
	4.1.4 Amuk Jabau	114
	4.1.5 Amuk Jabau dan Hubungannya dengan Orang Melayu	117
	4.2 Analisis Novel *Panglima Salleh Selempang Merah* Karya Zaharah Nawawi	119
	4.2.1 Watak dan Perwatakan	121
	4.2.2 Peranan Latar Cerita dalam Mencetuskan Kejadian Amuk Panglima Salleh dan Pengikutnya	126
	4.2.3 Konflik yang Mendorong Panglima Salleh dan Para Pengikutnya Mengamuk	128
	4.2.4 Amuk Panglima Salleh dan Pengikutnya	130
	4.2.5 Amuk Panglima Salleh dan Pengikutnya dan Hubungannya dengan Orang Melayu	135
	4.3 Analisis Novel *Meredah Ombak Keributan* Karya Jong Chian Lai	137
	4.3.1 Watak dan Perwatakan	139
	4.3.2 Peranan Latar Cerita Yang Mendorong Amuk Rajendran	144
	4.3.3 Konflik-konflik Yang Mendorong Kejadian Amuk Rajendran	146
	4.3.4 Amuk Rajendran	148
	4.3.5 Amuk Rajendran dan Hubungannya dengan Orang Melayu	152
	4.4 Analisis Novel *Hujan Sudah Teduh* Karya Zaharah Nawawi	154
	4.4.1 Watak dan Perwatakan	155
	4.4.2 Peranan Latar Cerita yang Mencetuskan Amuk Yang	160
	4.4.3 Konflik Yang Mendorong Amuk Yang	161
	4.4.4 Amuk Yang	166
	4.4.5 Amuk Yang dan Hubungannya dengan Orang Melayu	168

4.5 Analisis Novel *Jalan Pulang* Karya Anas K. Hadimaja 169
4.5.1 Watak dan Perwatakan 170
4.5.2 Peranan Latar Cerita dalam Mencetuskan Kejadian Amuk Saufi 176
4.5.3 Peranan Konflik dalam Mencetuskan Amuk Saufi 177
4.5.4 Amuk Saufi 179
4.5.5 Amuk Saufi dan Hubungannya dengan Orang Melayu 182

5 PENEMUAN DAN KESIMPULAN 186

BIBLIOGRAFI 194
BIODATA PELAJAR 198